

afsluttede det hele Spørgsmaal, hvad jeg senere skal komme tilbage til, men dog i alt Fald fuldstændiggjorde Vanen saaledes, at Ingen nu mere skulde kunne paastaae, at den var en afreven Stumpjernbane, og at den ikke meget niere var et sammenhængende Heelt, der meget vel og naturligt kunde staae paa sine egne Been.

Jeg skal ved denne Leilighed, uagtet jeg nødt kommer for dybt ind i Detaillen, gjøre et Par Bemærkninger med Hensyn til en Uttring af den ærede Indenrigsminister, som han har fremsat baade i det andet Thing og ogsaa her i Landstinget, og det med den store Sikkerhed, som er det sælles Præg for alle hans Udtalelser, den nemlig, at den Contract, som blev afsluttet i 1861, havde været meget ufordeelagtig, eller, at der i den skjulte sig en overordentlig høi og betænkkelig Provision for den Risico, der var overtagen derved, at der var fastsat en Cours af 96 for de Obligationer, i hvilke Entreprenuren skulde være nødt til at modtage Betaling for de af ham overtagne Forpligtelser. Det er naturligviis aldeles umuligt for nogen Anden end i alt Fald for selve Entreprenuren bestemt at sige dette, men allermindst kan det støttes paa saa løse og lette Grunde som dem, den ærede Indenrigsminister har anført derfor. Jeg vil i Modsætning dertil sige, at, naar jeg trøstede mig til at gaae ind paa Forslaget til Jernbaneloven af 1861, da var det for mig snarere en aldeles afgjørende Betingelse derfor og en stor Vetryggelse, at der samtidigt forelaa Visshed for, at Jernbanen vilde blive udført for den Sum, som dertil forebreds, saa at Faren for det, som Enhver, der har havt ikke blot med saa store Foretagender, men overhovedet med Byggeforetagender at gjøre, vistnok har faaet personlig Erfaring om, og hvorom den danske Rigsdag i alt Fald har gjort de allerførgeligste Erfaringer, nemlig hvad man kalder Overstridelser af Overflag, var fuldstændigt fjernet. Man vidste altsaa med fuldstændig Sikkerhed, hvad Vanerne vilde komme til at koste, og man vidste dernæst, hvorfra Pengene dertil skulde komme, idet Contracten indeholdt den omtalte Betingelse, at der skulde kunne betales med Obligationer og det i Sterling, som altsaa i alt Fald ikke vilde komme til at belemlre det

danske Pengemarked, og til en saa fordeelagtig Cours som 96, medens dog Statskassen paa den anden Side forbeholdt sig Ret til at betale contant og til saaledes at kunne benytte gunstige Chancer, hvorimod alle ugunstige Chancer gik over paa Entreprenuren. Nu kan man ganske vist sige, at Entreprenuren derved overtog en Risico, og at det maatte gaae med denne Risico som med al anden Risico, at den skulde betales, at den skulde vederlægges med en vis Præmie; jeg vil tilføie, at denne Præmie, der ikke fremtraadte i Form af nogen som helst Provision eller under Formen af nogen af alle de Beregninger, som Pengeomsætninger ellers — selv efter vore allernæste Erfaringer — jævnligt ere beladte med, selvsølgelig skulde sig under Arbeidspriserne. Men om disse Priser have været i og for sig høie eller lave, det om er det aldeles umuligt at sige Noget. Jeg kan kun sige, at de Ingenieurer, som stode til Indenrigsministerens Raadighed — og det var de bedste og paalideligste Autoriteter, som vi i Retning af technisk Indsigt havde her i Landet — fandt Priserne fordeelagtige og i et enkelt Punkt endog saa fordeelagtige, at de kun kunne forklare sig det derved — men det kan gjerne være, at de muligt havde noget overdrevene Begreber om, hvad saadanne Arbejder koste —, at Entreprenuren af en eller anden Grund, som jeg ikke her skal komme nærmere tilbage til, var stærkt bunden til at fortsætte Arbejderne paa den cimbriske Halvø, og at deres Afbrudelse i alt Fald vilde have paaført ham et meget betydeligt Tab. Jeg skal tilføie, at den overmaade dygtige Ingenieur, som har ført det stadige Tilsyn med Arbejderne paa den jydskt Jernbane, og som den nuværende Indenrigsminister har givet en efter min Overbeviisning meget fortjent Anerkendelse ved at stille ham i Spidsen for hele Foretagendets Drift, gjentagne Gange — jeg har jo uafbrudt forhandlet med ham i den Tid, da jeg var Minister — har erklæret, at der i alt Fald var visse af Arbejderne, ved hvilke han var fuldkommen overbeviist om, at der snarere var Tab end Gevinst. Men hvorpaa støtter da Indenrigsministeren sin bestemte Paastand om, at der i Arbeidspriserne skjuler sig en aldeles uforholdsmæssig, en urimelig Provision for den